

Todistusaakkoset ABCDE

Yleislääkäripäivät 30.11.2012
Ylilääkäri Kyösti Haukipuro
Asiantuntijalääkäri Riitta Aropuu
Kela, Etelä-Suomen vakuutusalue

Lääkärintodistusten muoto tai kaava

- todistuksen nimi ja tarkoitus
 - johdanto
 - esitiedot
 - johtopäätökset
 - tutkimushavainnot
 - vakuutus, päiväys ja allekirjoitus
- **YKSINKERTAISTA!**

Vakuutusetuuden hakemisen avainroolit

- hakija
- hoitava lääkäri
- vakuutuslääkäri ja vakuutuslaitos
- lainsäädäntö

Todellisuus

POTILAS

Tulkinnat

- oma tila
- ympäröivä todellisuus
- yhteiskunnan säädökset
- lääketieteellinen tieto

Hoitokontakti**HOITAVA
LÄÄKÄRI**Lääketieteellinen
tieto**Havainnot**

Tulkinnat

Johto-
päätökset**Lausunto****Vakuutuslääketie
teellinen
arviointitaso****VAKUUTUS-
LÄÄKÄRI**Vakuutuslääke-
tieteelliset
periaatteet**Havainnot**

Tulkinnat

Johto-
päätökset**Lausunto /
arvio****Säädöstaso**

- lait
- asetukset
- ministeriöiden päätökset ym.

**Säädösten
yhteiskunnalliset
perusteet**

Vakuutuslääketieteellisen tapahtuman malli ristiriitojen selittäjänä

- Onko potilas tulkinnut ”oikein”?
- Onko hoitava lääkäri havainnut ja tulkinnut ”oikein”?
- Onko vakuutuslääkäri havainnut ja tulkinnut ”oikein”?
- Onko lääketieteellinen tieto ”oikea”?
- Ovatko vakuutuslääketieteelliset periaatteet ”oikeita”?
- Ovatko säädökset ”oikeita”?
- ***Välittyykö tieto tasolta toiselle ”oikein”?***
- Lopullisen ratkaisun juridinen oikeellisuus määrittyy yksittäistapauksissa viime kädessä ylimmän oikeudellisen valitusasteen äänestyspäätöksellä.

Miksi lääkärinlausunnot ovat tärkeitä?

- potilaiden toimeentulo ja mm. sosiaalietuuksien saaminen riippuvat niistä
- ovat oleellinen työväline potilaan hoidossa
- ovat muiden toimijoiden työskentelyn pohjana
- johtavat suurten rahasummien liikkumiseen
- vaikuttavat työvoiman määrään ja laatuun
- sekä kaikkien asenteisiin ja oikeudenmukaisuuteen yhteiskunnassa
- ovat erittäin tärkeitä asiakirjoja, joihin tulee suhtautua niille kuuluvalla kunnioituksella

Potilaan ja lääkärin oikeuksista ja velvollisuuksista

- kun potilas pyytää lausuntoa, on lääkärin se kirjoitettava, mutta
- potilas ei voi määrätä lausunnon sisältöä eikä sen johtopäätöksiä
- eikä muuttaa itse siinä olevaa tekstiä
- potilaan tulee olla rehellinen
- niin kuin lääkärinkin, jonka pitää muistaa roolinsa lääketieteellisenä asiantuntijana – ei potilaan asianajajana

Lääkärintodistusta ei tule kirjoittaa

- lääkärille kuulumattomista asioista
- puhelin/sähköpostikontaktien perusteella
- muiden kuin potilaan omasta pyynnöstä
- takautuvasti
- esteellisenä
- Lausunnon kirjoittaja ei päättä oikeudesta etuuteen
- (ks. Lääkäriliiton ohjeisto lääkärintodistusten kirjoittamisesta)

A-todistuksella

- voi todistaa lyhytaikaista **sairauden, vian tai vamman** aiheuttamaa työkyvyttömyyttä,
- jos potilaan **toimintakyvyn alenema** on ilmeinen **suhteessa hänen työnsä vaatimuksiin**
- Yleensä yli 60 pv:n mittaisiin työkyvyttömyysjaksoihin tarvitaan lisäselvitystä
 - tieto A-todistuksen lisätietoja-kohtaan
 - sairauskertomuskopio
 - B-lausunto

Lääkärintodistus A

Todistuksen tarkoitus

- ☐ Sairauspäiväraha
☐ Työterveyshuollon lausunto työssäjatkamismahdollisuuksista
☐ Muu, mikä? _____

Lääkärintodistus A on tarkoitettu lyhytaikaisesta sairaudesta johtuvan työkyvyttömyyden osoittamiseen. Osasairauspäivärahaa haettaessa käytetään Lääkärinlausuntoa B.

Työterveyshuollon lausunto työssäjatkamismahdollisuuksista laaditaan ensisijaisesti lomakkeelle Lääkärinlausunto B, kun otetaan samalla kantaa työkyvyttömyysaikaan. Pelkästään työssäjatkamismahdollisuuksia koskevaa työterveyshuollon lausuntoa varten täytetään Lääkärintodistuksessa A kohdat 1, 5 ja 7.

Henkilötunnus

1
HENKILÖ-
TIEDOT

Sukunimi ja etunimet

Puhelinnumero

Nykyinen työtehtävä

Ammatti

Päätoimen työnantaja

2
SAIRAUDET

Merkittävin työkykyä alentava sairaus, vamma tai elimen luovutus

ICD-10-koodi

Muut työkykyä alentavat sairaudet

ICD-10-koodi

ICD-10-koodi

Kyseessä on

- ☐ työtapaturma
☐ liikennevahingon aiheuttama tapaturma

- ☐ vapaa-ajan tapaturma
☐ muu tapaturma, mikä? _____

☐ ammattitaudin epäily tai ammattitauti☐ elimen tai kudoksen luovutus, minkä? _____Elimen tai kudoksen
luovuttajan tutkimusaika _____Elimen tai
kudoksen irrotusaika _____

3
TYÖKYVYTTÖ-
MYYSAIKA

Pidän tutkittavaa työkyvyttömänä

Päivä, jolloin lääkäri totesi työkyvyttömyyden, jos se ei ole
sama kuin allekirjoituspäivä.

Lääkärinlausunto B tarvitaan viimeistään sairauspäivärahan suorituspäivien määrän ylittäessä 60 päivää.

4
KUNTOUTUS-
TARVE

☐ Ei tarvetta ☐ Ohjattu kuntoutukseen tai kuntoutustarpeen selvitykseen, mihin?

Suositellaan

☐ kuntoutustarpeen selvitykseen ☐ lääkinälliseen kuntoutukseen ☐ ammatilliseen kuntoutukseen

Suositeltaessa lääkinälliseen tai ammatilliseen kuntoutukseen edellytetään joko lomaketta Lääkärinlausunto B tai lomaketta Kuntoutussuunnitelma vaikeavammaisen lääkinälliseen kuntoutukseen, KU 207.

5
TYÖTERVEYS-
HUOLLON
LAUSUNTO
TYÖSSÄ-
JATKAMIS-
MAHDOLLI-
SUUKSISTA

Arvio jäljellä olevasta työkyvystä

Selvitys työssäjatkamismahdollisuuksista

Työterveyshuollon lääkärin lausunnon tulee sisältää arvio työntekijän jäljellä olevasta työkyvystä sekä johtopäätökset neuvottelusta, jossa työntekijän työssäjatkamismahdollisuudet on selvitetty yhdessä työntekijän ja työnantajan kanssa. Lausunto on laadittava viimeistään, kun sairauspäivärahaa on maksettu 90 arkipäivältä. Molemmat kohdat on täytettävä.

6
LISÄTIETOJA

☐ Lisätietoja erillisellä liitteellä

7
ALLEKIRJOITUS

Edellä olevan vakuutan kunniani ja omantuntoni kautta.

Päiväys

Lääkärin allekirjoitus, leima tai nimenselvennys, yksilöintitunnus, erikoisala ja toimipaikka sekä
puhelinnumero

B-lausunolla voi hakea

- sairauspäivärahaa
- osasairauspäivärahaa
- kuntoutustukea
- työkyvyttömyyseläkettä
- kuntoutusta
 - lääkinnällistä tai ammatillista
- (erityis)korvattavia lääkkeitä
- Ja laatia työterveyshuollon lausunnon työssä jatkamisen mahdollisuuksista

Hyvässä B-lausunnossa ovat (1)

- hakijan perustiedot, myös ammatti
- mistä saakka olet hoitanut henkilökohtaisesti
- lausunnon tarkoitus
- tarpeelliset diagnoosit tärkeysjärjestyksessä
diagnoosinumeroineen
- tutkimuspäivämäärä
- hakijan pituus ja paino

Hyvässä B-lausunnossa ovat (2)

- elämänkaaritiedot ja sairauden aiemmat vaiheet (kohta 1.2)
- ajankohtaisen sairauden kulku
- **nykytila** (kohta 1.3)
- **vaikutus toimintakykyyn** (kohta 1.4)
- hoito- ja kuntoutussuunnitelma (kohdat 2.1-2.3)

Hyvässä B-lausunnossa ovat (3)

- koulutus ja työhistoria ja nykyisen työn laatu ja vaatimukset (kohta 3.1)
- työkyky (kohta 3.2)
 - Mitä tarkoittaa ”toistaiseksi” ?
- missä toimipaikassa lausunto on kirjoitettu osoitteineen
- allekirjoitus nimenselvennyksineen ja erikoisaloineen

Lääkärintlausunto B2

sairauksista, hoidoista ja kuntoutuksesta sekä työkyvystä

Liitteitä _____ kpl

Henkilötunnus

☐ Lisätietoja erillisellä liitteellä

1
HENKILÖ-
TIEDOT

Sukunimi ja etunimet

Puhelinnumero

Lähiosoite

Postinumero

Postitoimipaikka

Nykyinen työtehtävä

Ammatti

Päätoimen työnantaja

Olen seurannut tutkittavan terveydentilaa alkaen:

Miten henkilöllisyys on todettu?

☐ Henkilökohtaisesti _____

☐ Asiakirjoista _____

2
LAUSUNNON
TARKOITUS

☐ Sairauspäiväraha

☐ Erityiskorvattavat lääkkeet tai kliiniset ravintovalmisteet

☐ Työterveyshuollon lausunto työssäjatkamis-
mahdollisuuksista

☐ Kuntoutus

☐ Osasairauspäiväraha

☐ Työkyvyttömyyseläke / Kuntoutustuki

☐ Muu, mikä?

9	Arvio jäljellä olevasta työkyvystä
TYÖTERVEYS- HUOLLON LAUSUNTO TYÖSSÄ- JATKAMIS- MAHDOLLI- SUUKSISTA	

Selvitys työssäjatkamismahdollisuuksista

Työterveyshuollon lääkärin lausunnon tulee sisältää arvio työntekijän jäljellä olevasta työkyvystä sekä johtopäätökset neuvottelusta, jossa työntekijän työssäjatkamismahdollisuudet on selvitetty yhdessä työntekijän ja työnantajan kanssa. Lausunto on laadittava viimeistään, kun sairauspäivärahaa on maksettu 90 arkipäivältä. Molemmat kohdat on täytettävä.

10 JOHTO- PÄÄTÖKSET	☐ Pidän tutkittavaa työkykyisenä.	☐ En ota kantaa työkykyyn.
	☐ Pidän tutkittavaa kykenemättömänä tekemään tavallista työtään tai siihen läheisesti verrattavaa työtä _____. alkaen	
	☐ määräaikaaisesti _____. saakka	☐ toistaiseksi

11 ERITYIS- KORVATTAVAT LÄÄKKEET / KLIINISET RAVINTO- VALMISTEET	Sairaus	ICD-10-koodi
	Todistus on voimassa hoidon osalta	
	☐ määräaikaaisesti _____. saakka	☐ toistaiseksi

12 ALLEKIRJOITUS	Edellä olevan vakuutan kunniani ja omantuntoni kautta.	
	Päiväys	Lääkärin allekirjoitus, leima tai nimenselvennys, yksilöintitunnus, erikoisala ja toimipaikka sekä puhelinnumero

C-lausunnolla voi hakea

- alle 16-vuotiaan vammaistukea
- yli 16-vuotiaan vammaistukea
- eläkettä saavan hoitotukea

Hyvässä C-lausunnossa ovat (1)

- hakijan henkilötiedot
- toimintakykyyn vaikuttavat sairaudet ICD-10-koodeineen tärkeysjärjestyksessä
- **toimintakyvyn** aleneman kesto ja suuruus
- esitiedot, **tutkimushavainnot**
- toimintakyvyn tarkka kuvaus
- Avun, ohjauksen, valvonnan ja apuvälineiden tarve
- hoito- ja kuntoutussuunnitelma
- lausunnon kirjoittajan tunnistetiedot ja paikka

Hyvä C-lausunto (2)

Alle 16-vuotiaan vammaistukilausunnossa on kuvattava:

- sairaus, vika tai vamma
- ja niihin liittyvä hoito, huolenpito ja kuntoutus
- sekä niistä aiheutuva **tavanomaista** suurempi rasitus ja sidonnaisuus **verrattuna** vastaavanikäisen terveen lapsen hoitoon

Hyvä B- tai C-lausunto...

- ei ole liian pitkä eikä liian lyhyt
- ei ole kopioitu sairauskertomus eikä kopioitu aiempi todistus
- ei sisällä (erikoisalan) lyhenteitä tai ne on avattu
- ei ole pelkkää hakijan oman kertomuksen kirjausta
- sisältää lausunnon kirjoittajan omat havainnot ja tutkimustulokset
- lausunnon kirjoittaja ei ole hakijan asianajaja, vaan objektiivinen lääketieteellinen asiantuntija

D-lausunnolla haetaan erityishoitorahaa

- Se on tarkoitettu korvaamaan lyhytaikaista tai tilapäistä ansionmenetystä, joka aiheutuu osallistumisesta alle 16-vuotiaan lapsen sairaudesta tai vammasta johtuvaan hoitoon tai kuntoutukseen.
- Etuutta haetaan vaikeasti sairaan tai vammaisen lapsen hoitoon osallistumisen mahdollistamiseksi.
- Käytännössä kyse on vain sairaalasta tai erityisyksiköstä annettavasta todistuksesta.

Sairaala- ja poliklinikkahoito

- Käytännössä kyse on vain sairaalasta tai erityisyksiköstä annettavasta todistuksesta.
- Laissa tarkoitettu erikoissairaanhoidon tasoinen toimintayksikkö ei ole
 - terveyskeskus
 - yksityislääkärin vastaanotto
 - erityishuoltopiirin laitospaikka.

E-lausunto

- E-lausuntoa käytetään haettaessa korvausta tapaturmasta (esim. työtapaturma, liikennevahinko) sekä ammattitaudista tai ammattitautiepäilyn tutkimusten vuoksi
- E-lausunto toimitetaan tapaturmavakuutusyhtiölle
- Lomake löytyy mm. Tapaturmavakuutuslaitosten liiton sivuilta (www.tvl.fi)

E-lausunnossa tärkeää

- korostuu vakuutuslääketieteellinen syy-seuraussuhteen arviointi
- erotettava selkeästi
 - mitkä ovat esitietoja ja tapahtuman kuvausta,
 - mitkä lääkärin omia toteamuksia tarkasti kuvattuna ja
 - mitkä ovat johtopäätökset

Syy-yhteyden käsite

- ”Erittäin todennäköinen”
- ”Todennäköinen”
- ”Mahdollinen”
- ”Epätodennäköinen”
- ”Erittäin epätodennäköinen”

Tarkempi kuvaus: mm. Lääkäriliiton ohjeistossa
lääkärintodistusten kirjoittamisesta

Vakuutuslääketieteelliset periaatteet - lisätietoa

- Oppikirjat, esim. Vakuutuslääketiede, Duodecim 2004
- Integroituna lääketieteellisiin tietokantoihin, esim. Facultas toimintakyvyn arviointi (Duodecim Terveysportti, Työterveyshuollon tietokannat)
- Sosiaalivakuutuslaitoksen soveltamat ohjeet, esim. Kelan etuusohjeet (www.kela.fi -> Yhteistyökumppanit -> Kelan etuusohjeet asiantuntijoille)

Lääkärien kuuma linja

- www.kela.fi
- -> Yhteistyökumppanit
- -> Lääkärit ja terveydenhuolto
- -> Soita Meille -> puhelinpalvelu (oikea reuna)
- -> Kelan asiantuntijalääkäreiden päivystysnumeroon (linkki keskipalkissa alhaalla)

Lääkärien kuuma linja

- Etelä-Suomen vakuutusalue: **040 136 9667**
- Itä-Suomen vakuutusalue: **040 153 7303**
- Länsi-Suomen vakuutusalue:
 - Seinäjoki **020 63 45142**
 - Turku **040 482 9629**
- Pohjois-Suomen vakuutusalue: **040 136 9660**

Kelan etuusohjeet

- Etusivu www.kela.fi ->
- Tietoa Kelasta (yläpalkki) ->
- Lait ja ohjeet (vasen reuna) ->
- Kelan etuusohjeet (vasen reuna)->
- Kelan etuuksia käsittelevät ohjeet (keskellä)